

Nr 193.

Av herr **Ekman**, om viss ändring i lagen om tillsyn över stiftelser m. m.

I anledning av lagen om tillsyn över stiftelser av den 24 maj 1929, 13 §, tillåter jag mig anföra följande.

Med allmän tillfredsställelse emotsågs denna lag, ty frågan om tillsyn över stiftelser hade allt sedan 1897 års riksdag varit under utredning.

Emellertid synes tillämpningen av lagen i vissa fall visa sig medföra följder, som icke stå i överensstämmelse med lagens andemening liksom ej heller med förslagsställarnas avsikt att erhålla en ordning, vilken möjliggör effektiv tillsyn över stiftelser.

Det är tillämpningen av det i 13 § lämnade medgivandet att i vissa fall tillåta gemensam placering av stiftelsers medel, vilket medfört att betydande svårigheter uppstå vid granskningen. Det kan även tänkas, att detta medgivande kan medföra, att en donations ändamål trädes för nära.

Att den utformning, som ovannämnda 13 § erhållit i lagen, icke varit lycklig, utan lämnar rätt mycket övrigt att önska, kan följande exempel på en fonds förvaltning bestyrka.

I ett av mig känt fall överlämnades till vederbörande kyrkoråd enligt donation av en församlingsmedlem den 30 april 1920 ett belopp av kronor 150,000 placerade i följande värdehandlingar:

Göteborgs stads 6 % obl.	nom. kr. 95,000	inköpsvärde	kr. 95,000:—
Svenska Kronkred. 6 % obl.	» » 30,000	» »	30,000:—
Sveriges stadshypoteksk. 3,5 % obl.	» » 28,800	» »	16,560:—
Holmsunds A.-B. 6 % obl.	» » 5,000	» »	4,975:—
			<hr/>
			kr. 146,535:—
Härtill lades upplupna räntor		»	3,465:—
			<hr/>
			kr. 150,000:—

I samband med senare företagna uppsägningar och konverteringar ha följande förändringar inträtt i placeringen:

Göteborgs stads konv. till 5 %	nom. kr. 95,000	inköpsvärde	kr. 95,000:—
Kronkredit ompl. till svenska statens 3,5 % amorteringslån	» » 46,000	» »	30,000:—

Stadshypotekskassans kvarstår nom. kr. 28,800	inköpsvärde kr. 16,560:—
Holmsunds utlottad. Den nya placeringen kan ej påvisas, men troligen 5 % obl. à pari	» » 5,000 » » 5,000:—
	<hr/>
nom. kr. 174,800	kr. 146,560:—

Till fonden, som nu utgör kr.

158,145, synes emellertid hava lagts ytterligare värdehandlingar, men är det genom nuvarande bokföring ej möjligt att se, vilka dessa äro. Man bör utgå ifrån, att de dock böra vara

dylika à pari	nom. <u>kr. 11,585</u>	kr. 11,585:—
	nom. <u>kr. 186,385</u>	kr. 158,145:—

Den kursvinst om minst kr. 28,000, som i sinom tid skall tillfalla fonden (186,385—158,145 = 28,240), kommer nu, till följd av sammanslagningen med kyrkorådets andra fonder och medel, aldrig att i behörig ordning kunna redovisas. Fondernas antal uppgår i detta fall till det betydande antalet av 60 stycken.

Genom sammanslagning av olika fonders medel, placerade i värdepapper, omöjliggöres sålunda en riktig uppdelning av event. uppkommen kursvinst genom utlottning eller dylikt. Det kan även mycket väl tänkas, att en uppkommen förlust hos en fond genom tidigare gjord olämplig placering kommer att täckas av andra fonders medel.

Det synes därför klart, att den minsta fordran man måste ställa på bokföringen av fonder eller stiftelser är, att anteckning finnes över vilka värdehandlingar som motsvara fondens behållning. Att en dylik fordran icke bör möta några större svårigheter framgår av det förhållandet, att under gångna tider, trots den ofta enkla bokföringen, dylika anteckningar brukades.

Orsaken, att man omedelbart efter den nya lagens ikraftträdande på sätt som skett utnyttjade det ifrågavarande medgivandet i 13 §, kan icke bero av något tvingande skäl, utan torde vara att söka enbart i bekvämlighets-skäl utan hänsyn till konsekvenserna.

Att en snar rättelse är av nöden är tydligt, ty med varje år som går bli svårigheterna större att klarlägga stiftelsernas verkliga kapitaltillgångar för det fall att sammanslagning ägt rum i likhet med anförda exemplet.

På grund härav yrkas,

att riksdagen ville,
dels för sin del besluta sådan ändring i lagen om tillsyn
över stiftelser den 24 maj 1929, att i 13 § i satsen »gemen-

sam placering av stiftelsernas medel» må inskjutas ordet »kontanta», så att satsen må lyda »gemensam placering av stiftelsernas kontanta medel»;

dels ock i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville rörande tillämpningen av 13 § utfärda bestämmelser av sådant innehåll, att de oegentligheter vid medelförvaltningen, som här ovan påpekats, må kunna undvikas.

Stockholm den 21 januari 1932.

K. J. Ekman,
Jönköpings län.

Bilaga.

I revisionsberättelsen rörande 1930 års förvaltning av de utav kyrkorådet i ifrågavarande församling omhänderhavda medlen förekomma följande.

De under kyrkorådets förvaltning stående fonders sammanlagda behållning, som vid 1930 års slut utgjorde kronor 1,453,503: 88, redovisas sålunda:

<i>Obligationer.</i>		Nom. värde.	Bokf. värde.	
Sv. allm. hyp. bank	4 % 1880	47,500:—	46,297: 75	
Svenska staten	3½ % 1899	529,920:—	348,861: 94	
Göteborgs stad	5 % 1918	95,000:—	95,000:—	
Kon. R. Sv. St. hyp. kassa	3½ % 1910	28,800:—	16,560:—	
Sv. obl. Kred. A.-B.	6½ % 1923	1,000:—	1,000:—	1,107,164: 49

Inteckningar.

Enl. specifikation i huvudboken	299,500:—
Checkräkning med Sk. Kr. A.-B.	39,136: 05
Kontant i kassan 31/12 1930	7,703: 34
	<hr/>
	Kronor 1,453,503: 88

